

Antirasismrörelse i Europa: Behovet av döva BIPOC-utrymmen

28 februari 2025

Filmen är på internationella tecken men man kan välja svenska som undertext.

I oktober 2024 hölls en workshop om "antirasism" i Flandern, ledd av Lydia Gratis från Irland och Romel Belcher från Sverige, båda representanter för Saved By the Sign. Workshopen, som organiserades av Visual Box, ett medieföretag för döva i Flandern, var exklusivt för döva BIPOC-personer. "BIPOC" står för Black, Indigenous, och People of Colour – en inkluderande term som lyfter fram de delade erfarenheterna och utmaningarna av systemisk rasism som drabbar svarta, ursprungsfolk och andra färgade personer. Denna workshop var unik eftersom det var första gången döva BIPOC-ungdomar från hela Flandern samlades.

Ett genombrott för döva BIPOC i Flandern?

"Det finns många döva BIPOC i Flandern, men de träffas ofta bara i privata sammanhang," förklarar Ayfer Iceloglu, en av initiativtagarna till workshopen. "Fram tills nu har det funnits få möjligheter till större samlingar för döva BIPOC i Flandern. Små grupper av människor i samma ålder träffas ibland, som den privata gruppen av döva BIPOC-kvinnor i min generation som jag är en del av."

Trots att unga döva BIPOC i Flandern ofta träffas för sport eller picknickar, har det inte funnits någon större gemenskap för döva BIPOC i regionen. Enligt Ayfer beror detta delvis på den övervägande vita döva gemenskapen i Flandern: "Vi känner oss ofta inte välkomna där. Känslan av att inte tillhöra är förmodligen orsaken till att vi inte har gjort framsteg som gemenskap."

De erfarenheter som delades under workshopen visade på ett starkt behov av en dedikerad gemenskap för döva BIPOC i Flandern. Ayfer Iceloglu betonar att en sådan gemenskap är avgörande för en antirasistisk rörelse inom den övervägande vita döva gemenskapen: "Vi har vår egen kultur, vårt eget språk och vår egen identitet. Utan en gemenskap kan vi inte skapa förändringar inom strukturerna i dövas organisationer."

Utmaningar i europeiska dövsamhällen

Integrationen av döva BIPOC i europeiska dövgemenskaper går inte alltid smidigt. Romel Belcher från Saved By the Sign pekar på bristen på tillgänglig information

på teckenspråk om antirasism och diskriminering inom dövgemenskapen. "Det förs få djupgående diskussioner om dessa ämnen. Därför arbetar Saved By the Sign för att fylla dessa luckor, och vi märker en växande efterfrågan på detta arbete."

Även om Saved By the Sign ursprungligen var tänkt att stärka döva BIPOC, påpekar Lydia Gratis att fler vita deltagare än BIPOC har deltagit i deras workshops de senaste två åren. Det var till och med Visual Box, lett av vita döva ledare, som lyckades samla BIPOC-ungdomar från hela Flandern för en workshop - något dessa unga inte själva hade lyckats med, trots sin starka önskan att göra det. "Det handlar främst om vem som har tillgång till resurser," förklarar Lydia. "Inom dövgemenskaperna kontrolleras finansiering och resurser mestadels av vita människor, vilket skapar stora hinder för döva BIPOC."

Medan det inte finns någon specifik förening för döva BIPOC i Flandern, finns Ubuntu European Deaf Youth (UEDY) på europeisk nivå, ett tryggt rum inom European Union of the Deaf Youth (EUDY) för döva BIPOC-ungdomar. "Första gången jag deltog i en föreläsning av Lydia och Romel blev jag djupt rörd," berättar Alexandra Dongal från Frankrike, som deltog i UEDY:s fokusgrupp. "Det var känslösamt för mig, och jag kände mig trygg att dela mina egna erfarenheter. Det är en fantastisk plats för svarta människor att utbyta idéer."

Alexandra berättar om frekventa mikroaggressioner inom dövgemenskapen: "Som barn ville jag bli vän med någon, men känslan var inte ömsesidig på grund av min hudfärg. Vissa rörde vid mitt hår för att det var 'annorlunda,' vilket jag inte gillade. Hon tillägger att detta var utmattande för henne: "Jag tycker inte att det är mitt ansvar att utbilda dem, särskilt eftersom jag aldrig fått någon utbildning för att hantera sådana situationer. Döva svarta människor saknar program för att stärka dem i antirasism, till skillnad från program för frågor som audism."

Alexandra är också tveksam till att gå med i lokala dövklubbar i Frankrike. "Vad har de att erbjuda mig? Dessa klubbar är mestadels vita. Jag har inget emot det, men jag ser ingen anledning att bli medlem. Jag känner likadant för NAD (Nationella dövföreningen) i Frankrike."

Behovet av strukturella förändringar i nationella dövföreningar

Enligt Romel Belcher är tre element avgörande för att bättre integrera döva BIPOC i NAD:s (Nationella dövföreningar) i Europa: tillgång till resurser, starka relationer och representation. "Utan representation finns det ingen relation," förklarar Romel. "En ojämlig fördelning av resurser gynnar en grupp över en annan. NAD:s hävdar

ofta att det inte finns några BIPOC-kandidater för deras styrelser, men de bortser från behovet av representation och relationer för att få BIPOC att känna sig välkomna.”

Alexandra påpekar också bristen på medierepresentation av BIPOC-döva i det franska NAD: ”När media bara visar vita personer eller bekanta figurer som inte delar vår kultur, är vi mindre benägna att titta på de videorna. Även om vi gör det, absorberar vi informationen mindre effektivt eftersom kulturella skillnader gör oss obekväma.”

Ayfer Iceloglu påpekar att detta problem också finns i Flandern: ”I vår NAD är det främst vita personer som är representerade, vilket får döva BIPOC att känna sig ovälkomna. De får intrycket att NAD bara är till för vita personer.”

Ayfer tillägger också att tröskeln för BIPOC att representeras i media ofta är för hög på grund av språkliga skillnader. ”Det är orättvist eftersom deras språkliga bakgrunder skiljer sig från vita personers,” försvarar Ayfer döva BIPOC. ”BIPOC har inte samma utbildningsmöjligheter eller resurser för att utveckla sina språkkunskaper som vita personer. Denna ojämlikhet är orättvis eftersom vita personer har mer tillgång till bättre möjligheter.”

Ayfer Iceloglu noterar att samma problem finns i Flandern: ”I vårt NAD är det främst vita personer som är representerade, vilket får döva BIPOC att känna sig ovälkomna. De får intrycket att NAD bara är för vita personer.”

Ayfer påpekar också att tröskeln för BIPOC att representeras i media ofta är för hög i Flandern på grund av språkliga skillnader. ”Det är orättvist eftersom deras språkliga bakgrund skiljer sig från vita personers,” försvarar Ayfer döva BIPOC. ”BIPOC har inte samma utbildningsmöjligheter eller resurser för att utveckla sina språkkunskaper som vita personer. Denna ojämlikhet i privilegier är orättvis eftersom vita personer har mer tillgång till bättre möjligheter.”

Ändå varnar Lydia och Romel från Saved By the Sign för att NAD:s måste vara försiktiga när de börjar involvera BIPOC i sina medier. De ska inte inkluderas enbart som en mångfaldsmarkör utan måste genuint investera i relationer och tillräckliga resurser för denna grupp. ”Om BIPOC bara används för att förbättra NAD:s mångfaldsimage kommer de att möta hinder och till slut hoppa av. Det är inte hållbart,” säger Lydia. ”NAD:s behöver praktisera självreflektion och genomföra strukturella förändringar. Först då kommer BIPOC att känna sig genuint

välkomna, och dövsamhällen kan göra framsteg.”

Huvudreporter – Jaron Garitte & Sara Bouhout

Medreporter – Estelle Arnoux

Stödjande reporter – Kenny Åkesson